

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen, Enheten för
mervärdesskatt och punktskatter
Tina Svensson

Vår referens/dnr:

2025–312

Er referens/dnr:

Fi2025/02402

2026-01-30

Remissyttrande: Ändringar av förordning (EU) 2023/956 om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen och inrättandet av en tillfällig fond för utfasning av fossila bränslen

EU-kommissionen har i sitt förslag till förordning ett flertal olika förslag gällande förändringar av CBAM. Svenskt Näringsliv lämnar här synpunkter på två av dem.

Ingångsvärde

Svenskt Näringslivs ingångsvärden är att vi stödjer frihandel och en konkurrenskraftig grön omställning. I frågan om CBAM hamnar dessa principer delvis i konflikt med varandra och måste balanseras. Svenskt Näringsliv har tidigare konstaterat att CBAM utgör ett nödvändigt avsteg från frihandelslinjen och det är fortfarande vår uppfattning. Vi vill att CBAM ska kunna implementeras på ett sådant sätt att det möjliggör en grön omställning utan att mer än nödvändigt skada handeln. För att detta ska kunna ske, nu när systemet börjat fasas in på riktigt, krävs en rad reformer.

Utvidgning av CBAM till fler produkter

Svenskt Näringsliv har förståelse för behovet att utvidga CBAM till fler produkter som möter en snedvriden konkurrens och för att minska risken för koldioxidläckage längre ner i värdekedjan. Samtidigt ser Svenskt Näringsliv med oro på den ökade administrativa bördan till följd av en sådan utvidgning, eftersom det redan idag är kostsamt att administrera de enkla basprodukter som redan omfattas av CBAM. Det kommer bli mycket mer arbetsamt och tekniskt komplicerat att bedöma CO₂-innehållet i mer komplexa varor.

Svenskt Näringsliv kan konstatera att de kriterier som sägs ha använts för att motivera valet av produkter för utvidgningen förefaller vara rimliga. Det är bra att kommissionen fokuserar på produkter med hög CO₂-intensitet, hög handelsintensitet, hög priskänslighet och därmed hög risk för koldioxidläckage men med låga tekniska svårigheter att bedöma CO₂-intensiteten. De varor som valts ut i ett första utvidgningssteg och som finns med på en lista i annex till regelverket, förefaller till största delen inte vara speciellt komplexa utan innehåller framför allt mycket stål och aluminium (79 % i genomsnitt), vilket gör att en expansion av CBAM till dessa produkter förefaller både genomförbar och lämplig.

Det faktiska urvalet av produkterna är dock inte tydligt för Svenskt Näringsliv och listan framstår som relativt kort. En strikt tillämpning av kriterierna ovan skulle troligen leda till att produktlistan expanderade och varför detta inte skett, och varför vissa likvärdiga produkter hanterats på olika sätt, är oklart. Risker är att produkter med låg handelsintensitet, och som därmed inte uppfyller kriterierna, kan få se en ökad handel som ett sätt att kringgå systemet. Denna risk ökar när likvärdiga produkter behandlas olika.

Vi efterlyser därför transparens i det fortsatta arbetet med att slå fast produktlistan och vi vill att objektiva fakta ska få vägleda arbetet med den slutliga produktlistan. Det är centralt att synpunkter både från de branscher som direkt påverkas av CBAM och de som indirekt påverkas tas i beaktande.

Svenskt Näringsliv har inga alltså synpunkter på de exakta produkterna som valts ut, men stöder alltså kriterierna som använts för att välja ut dem, och vill att dessa ska vara fortsatt vägledande i en transparent process.

Inrättande av en ny fond

Den föreslagna "Temporary Decarbonisation Fund" utgör ett försök att stödja europeiska exportföretag som får en konkurrensnackdel på den internationella marknaden på grund av koldioxidprissättning inom EU (antingen ETS-kostnad eller CBAM-kostnad).

Förslaget presenteras inte som en lösning på exportfrågan men får ses som en tillfällig lösning under tiden som ETS ska revideras. Det är positivt att kommissionen så detta sätt erkänner vikten av problemet och försöker göra något åt det. Tyvärr medför den föreslagna lösningen betydligt fler frågetecken än svar.

Svenskt Näringsliv värnar det multilaterala handelssystemet och vill inte att EU inför regler som är uppenbart WTO-inkompatibla, vilket skulle vara fallet om EU införde en direkt exportsubvention. Genom att konstruera fonden på ett sådant sätt att den betalar tillbaka delar av företagets ETS-kostnader, i stället för att koppla det direkt till export, så går det kanske att hävda att det inte är en exportsubvention utan en klimatpolitisk åtgärd.

Samtidigt framstår träffsäkerheten som högst osäker. Hur kan vi veta att dessa stöd gynnar just den konkurrensutsatta export vi vill gynna? Det är viktigt att enbart dela ut stöden till företag som producerar varor där en viss procentsiffra går på export till tredje land.

Det är oklart för oss om fonden endast ska kunna stödja företag som ingår i ETS eller även de som indirekt, via värdekedjan, påverkas av ETS/CBAM-kostnader. Det är viktigt att alla företag vars konkurrenskraft i tredje land försvagas av ETS/CBAM, såväl direkt som indirekt, ska kunna ta del av stöden. Fonden behöver ha tillräckliga medel för att hantera detta. Samtidigt ser vi risker med dubbla avdrag i olika led i värdekedjan om andra företag än de som ingår i ETS kan ta del av stöden.

För de företag som ingår i ETS finns det en risk för en meningslös administrativ uppgift när de ska visa att de jobbar med utsläppsminskande åtgärder som de redan, pga. ETS1, måste jobba med. I det fall stöd från fonden endast kräver att företagen utför åtgärder de ändå måste utföra så anser vi att man inte ska villkora stöden med en sådan onödig administrativ börda. En annan tolkning är att företagen måste visa att de utför extra klimatåtgärder ("ETS+"), för att

ta del av stöd från fonden och i så fall är det osäkert om fondens stöd i slutänden *netto* blir ett stöd. Exakt vilka krav fonden kommer ställa framstår som oklart.

Sammanfattningsvis välkomnar Svenskt Näringsliv skapandet av en fond för att lösa detta problem men ser flera frågetecken och problem med utformningen. Regelverket måste förtydligas för att det ska gå att se värdet av fonden.

Slutligen anser Svenskt Näringsliv att det är viktigt att EU-kommissionen arbetar vidare med en mer långsiktig, träffsäker och effektiv lösning för exportfrågan i samband med den kommande revideringen av EU ETS 1.

Henrik Isakson
Svenskt Näringsliv

Stefan Kvarfordt
Svenskt Näringsliv